

Kliešťová invázia sa začína

Stačí ísť na prechádzku do lesa, vypustiť psa na nepokosený trávnik alebo vyjsť na záhradu a domov sa môžete vrátiť s čiernym pasažierom.

Alexandra Žilavá

Krátke mierne zimy, rýchle otepľovanie na jar a dlhé teplé jesene sú hotovým inkubátorom pre kliešte. Čím je prostredie teplejšie a vlhkejšie, tým rýchlejšie sa dokončí ich životný cyklus a sú pripravené nájsť si hostiteľa. Vplyvom globálneho otepľovania sa sťahujú čoraz severnejšie a do vyšších nadmorských výšok. „V podstate sú už aj v Tatrách. Okrem skalnatých častí hôr sa môžu vyskytnúť naozaj všade,“ hovorí Mária Kazimírová z Ústavu zoológie Slovenskej akadémie vied.

Predlžuje sa aj sezóna, počas ktorej sú kliešte aktívne, hoci vzhľadom na tohtoročnú

zimú sa sezóna kliešťov technicky vlastne ani neskončila. „Monitorovali sme sezónnu aktivitu kliešťov v okolí Bratislavy a priamo v mestských parkoch, kde sa kliešte vyskytovali aj počas zimy. Spolupracovali sme aj s poľovníkmi, ktorí nám poskytli kožu ulovených zvierat, na ktorých boli kliešte prítomné aj počas tohtoročných mrazivých dní. Niektoré boli na svojich hostiteľoch prichytené, iné po nich dokonca lozili,“ spomína vedkyňa.

Podľa odborníčky zatiaľ kliešťov nie je viac ako vlani. Bežne sa s nimi však môžeme stretnúť už aj v záhradách. „Tam, keď je anglický trávnik, by sa im nemalo dariť. Vyhovujú im kríky

Poradňa

a vyššia tráva. Do záhrady ich môžu preniesť drobné hlodavce, ježkovia, jašterice aj vtáky.“

Ak sa na vás prisaje kliešť, je nevyhnutné ho čo najrýchlejšie odstrániť. Drobný živočích môže prenášať pôvodcu bakteriálneho ochorenia lymská borelióza. Ak sa vám na tele do niekoľkých dní alebo týždňov od uhryznutia objaví typický červený flak alebo máte príznaky podobné chrípke, je nevyhnutná liečba antibiotikami, aby sa predišlo komplikáciám, ktoré môžu trvať roky. Odhaduje sa, že u 40 percent ľudí sa červený flak vôbec neobjaví

a príznaky nastúpia oveľa neskôr, keď sa už infekcia mohla v tele rozšíriť.

Ak ochorenie nie je správne diagnostikované a liečené, môže spôsobovať množstvo závažných chronických symptómov vrátane artritídy a poškodenia nervov či srdcového svalu. Choroba sa v tele nemusí prejavovať ihneď a niektoré z jej príznakov môžu pripomínať príznaky iných stavov.

Na rozdiel od lymskej boreliózy sa proti kliešťovej encefalitíde môžeme dať zaočkovať. Ide o vážne akútne infekčné ochorenie vírusového pôvodu, na ktoré neexistuje liečba. Postihuje centrálnu nervovú sústavu - mozog a miechu. Medzi dlhodobé následky ochorenia

patria bolesti hlavy, únava, poruchy pamäti, koncentrácie, dlhodobé neurologické problémy až ochrnutie. Ochorenie môže v rizikových prípadoch skončiť úmrtím. Výskyt ochorenia má za posledné desaťročie rastúci trend.

„Vírus kliešťovej encefalitídy sa môže prenášať aj pitím čerstvého, tepelne nespracovaného ovčieho či kozieho mlieka alebo zjednením výrobkov z takéhoto mlieka, ako sú napríklad syry alebo bryndza. Vlani sme počas leta zaznamenali epidémiu kliešťovej encefalitídy na Horehroní, ktorá bola spojená práve s konzumáciou výrobkov z nepasterizovaného ovčieho mlieka.

Pokračovanie - s. 14

Červený flak je signál, že ochorenie treba liečiť

„Sú to potvory, ktoré sa dokážu dobre schovať,“ hovorí **Mária Kazimírová** z Ústavu zoológie SAV. V rozhovore sa dozvieme, či vám môže kliešť zaliézť do spaciego vaku, na ktorom stupni ho vyprať aj to, ako ho správne poslať do laboratória na vyšetrovanie.

Väčšinou si predstavujeme, že na nás kliešť číha na liste, je to naozaj tak?

V tom pravom období, keď sú rastliny zelené alebo trošku vyššie, skutočne číha, ale napríklad na vyššej žihlave sa mu nepáči. Dáva prednosť vyššej tráve, do tridsať až štyridsať centimetrov, alebo kríkom, to mu vyhovuje. Počas nepriaznivého obdobia zalezie do hrabanky a tam si počká na lepšie podmienky.

Prečo nevieme kliešte plošne likvidovať ako napríklad komáre?

To by bolo veľmi ťažké. Pri komároch je to jednoduchšie, existuje prípravok, ktorým sa ošetrí voda, v ktorej sa vyvíjajú larvy, a účinné sú aj celoplošné postreky dospelých jedincov. Ale časť populácie kliešťov sa zdržuje v hrabanke a nečíha na vegetácii, alebo sú prichytené na divokých zvieratách a tie len tak ľahko neošetrite. Boli tu už rôzne pokusy eliminovať kliešte pomocou akaricídov, ale neboli účinné, a ak, tak len krátkodobu a na malej ploche. Problémom je aj nadobudnutie rezistencie kliešťov voči akaricídum.

Čítala som, že kliešte sa vyskytujú v hniezdach, ako si to máme predstaviť? Keď sa samičky nacicajú, zalezu do hrabanky, potrebujú vlhko a teplo, aby nakládli vajíčka, z ktorých sa vyliahnú larvy. Keď robíme zber kliešťov vľajkovaním, často natrafíme na takéto miesto, tzv. hniezdo, ktoré je plné lariev. Keď sa larvy prichytia na hostiteľov, srnky alebo malé hlodavce ich preniesu ďalej. Nacicané lar-

„Najproblematickejšia je lymská borelióza. Sú miesta, kde je nakazených boréliami aj vyše 50 percent kliešťov.

vy odpadnú a premenia sa na nymfy alebo dospelé jedince. Nymfy a dospelé kliešte sa už v tzv. hniezdach nevyskytujú.

Dospelé kliešte sú rozptýlené rovnomerne? V rámci jedného areálu môžu byť miesta, kde sa ich nachádza viac, a o pár metrov nie je žiadny. Na prvý pohľad biotop vyzerá rovnako, prečo to tak je, to si zatiaľ nevieme vysvetliť. Iné je, ak sa biotop trochu zmení. Napríklad je na jednej strane lesnej cestičky dubový les a kríky, na druhej, slnečnejšej strane, agátový les. V agátovom lese nenájdete ani jedného kliešťa a na okraji cestičky alebo na tráve na cestičke dubového lesa ich je veľa. Predpokladá sa, že tieto rozdiely súvisia s rôznou vlhkosťou a vystavením sa slnku.

Kedy sú kliešte najkrvilačnejšie?

Kedysi sa uvádzalo, že je dvojvrcholová sezóna aktivity kliešťov. Prvý vrchol je v jarnom období od apríla do júna. Keď začne byť horúco a sucho, kliešte zalezu do hrabanky. Druhý menší vrchol je v septembri a októbri, keď sú zasa aktívne. No v posledných rokoch s miernymi zimami sa výskyt kliešťov zaznamenáva celoročne.

Keď ideme do lesa behať alebo bicyklovať, môže sa na nás kliešť prisasť?

To by ste sa museli bicyklovať po nejakej cestičke, kde je vyššia tráva, mohol by sa teoreticky prichytiť na topán-

ky alebo preliezť, keď sa obtrieť o krk, ale ak sú širšie lesné alebo dokonca vyasfaltované cestičky, šanca je nízka.

Spia v noci kliešte? Môže kliešť zaliézť do spaciego vaku?

Môže, náš kliešť obyčajný nemá oči, orientuje sa pomocou oxidu uhličitého, ktorý vydychujeme, potu a otrasov zeme, a to cez deň aj v noci.

Stačí kliešťa z takého spaciego vaku alebo oblečenia vyprať?

Kliešť je schopný prežiť určitý čas aj vo vode. Pred niekoľkými rokmi vedci prali kliešte na rôznych teplotách a niektoré prežili pranie pri nižších teplotách, to je 60 stupňov. Keď prídete z terénu domov, nemali by ste si oblečenie vziať hneď do izby, kliešť môže z neho vyliezť. Mali by ste sa dobre poprezerať aj na druhý a tretí deň. Kliešte sú potvory, dokážu sa dobre schovať. Prezriete sa raz, myslíte si, že ste si z lesa nič neprinesli, a po pár dňoch zistíte, že predsa.

V meste sú kliešte nakazené častejšie ako v lese. Skutočne je to tak?

To závisí aj od patogénu a prítomnosti rezervoárových zvierat. Každý meter štvorcový môže byť iný, v mestských parkoch, aj v lese. Najproblematickejšia je lymská borelióza. Sú miesta, kde je nakazených boréliami aj vyše 50 percent kliešťov. Ale vyskytujú sa aj iné patogény, na Slovensku bolo doteraz potvrdených asi desať prípadov ľudskej anaplazmózy, dva prípady babeziózy, rickettsiázy sú o niečo častejšie.

Ak sa nedajú zlikvidovať kliešte, nedali by sa zničiť napríklad borélié?

Zaznamenali sme aj tendencie vyvíjať vakcíny proti kliešťom, ktoré by zároveň zablokovali prenos patogénov (tzv. transblock vakcíny), ale zatiaľ je to všetko len v štádiu

teórie. Neexistuje takáto vakcína, ktorá by bola v klinickom štádiu testovania.

Takže nám neostáva nič iné, len vyvíjať vakcínu proti borelióze?

Áno, ale taká vakcína zatiaľ na trhu nie je, hoci v rôznych klinických štádiách testovania sú už viaceré vakcíny.

Stúpa počet prípadov klieštovej encefalitídy?

V posledných rokoch je to tak, ale často ide o alimentárne nákazy, keď sa ľudia nenakazia prostredníctvom kliešťov, ale cez nakazené mliečne produkty, ktoré neprešli pasterizáciou. V oblastiach, kde sú ohniská nákazy, sa kozy a ovce môžu ľahko nakaziť, hoci nemajú žiadne prejavy choroby. Na Slovensku mnohí nerespektujú nariadenie pasterizovať mlieko, preto čo sa týka počtu prípadov alimentárnej infekcie v porovnaní s celkovým počtom prípadov v EÚ vedieme.

Ako rýchlo po prisatí kliešťa sa nakazíme?

„Keď prídete z terénu domov, nemali by ste si oblečenie vziať hneď do izby.

Vírus, ktorý spôsobuje encefalitídu, sa prenesie rýchlo, aj do jednej hodiny. Pri boréliách sa uvádzajú rôzne intervaly, pravdepodobne to závisí aj od druhu. Ak máte na sebe kliešťa viac ako 24 hodín, odporúčala by som vám, aby ste sa dobre sledovali. Problém je však v tom, že typická červená škvrna - erytéma, ktorá sa vytvorí po niekoľkých dňoch či týždňoch od nákazy, sa nevyskytuje u všetkých. Ten flak je jasný signál, že ochorenie treba liečiť. Vtedy je aj nádej, že po podaní antibiotík sa infekcia zlikviduje.

A čo sa stane v opačnom prípade?

Kliešťová invázia sa začína

Dokončenie – s. 13

Pre ochorenie bolo vtedy hospitalizovaných 28 ľudí. Ani jeden z pacientov nebol očkovaný proti kliešťovej encefalitíde,” upozornila hlavná hygienička SR Tatiana Červehová.

Surové ovčie alebo kozie mlieko preto treba pred konzumáciou prevariť. Syr vyrobený zo surového mlieka je zas potrebné opieť z oboch strán. Vírus kliešťovej encefalitídy sa ničí pri teplote 70 stupňov.

K objaveniu príznakov ochorenia dochádza priemerne týždeň až dva po prisatí infikovaného kliešťa alebo po konzumácii tepelne nespracovaného mlieka alebo mlieč-

“ K nákaze dochádza priemerne týždeň až dva po prisatí infikovaného kliešťa.

ných výrobkov z infikovaného zvierata. Inkubačný čas však môže byť v rozmedzí 2 až 28 dní.

V Ústave zoológie SAV v súčasnosti vyvíjajú aplikáciu na monitorovanie výskytu kliešťov, do ktorého by vedci chce-

li zapojiť občanov z celého Slovenska. „Ľudia budú môcť poslať fotografie kliešťov, ktoré nájdu. Zaznamenávať sa budú aj miesta výskytu, či ich našli na vegetácii, na sebe, na zvierati,“ vysvetľuje doktorka Kazimírová.

Týmto spôsobom by mohol byť zmapovaný výskyt kliešťov, ale ak ľudia budú kliešte poslať aj poštou na vyšetrenie, aj nákazy v rôznych oblastiach.

„V súčasnosti aplikáciu ešte testujeme. Pripravujeme aj mapu výskytu kliešťov na základe starších údajov, ale i novších, ktoré, dúfame, že týmto spôsobom získame od ľudí,“ hovorí vedkyňa.

© AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ

Keď erytrému nepostrehnete a objavia sa príznaky, môže byť už neskoro. Borélie môžu z kože diseminovať do rôznych orgánov a spôsobiť chronické infekcie, môžu vytvoriť perzistentné formy odolné voči antibiotickej liečbe, pretrvávajú v organizme a opäť sa aktivovať napríklad počas nejakej inej infekcie, keď je imunitný systém pacienta oslabený.

Môže na nás kliešť preniesť aj viac ako jednu nákazu?

V súčasnosti sa veľa hovorí o tzv. koinfekciách. Mnoho kliešťov je nakazených súčasne viacerými patogénmi. Môže sa stať, že kliešť preniesie boréliu a babéziu, alebo boréliu a rickettsiu, alebo boréliu a vírus encefalitídy. Keď sa taký kliešť nevyšetrí, je ťažké zistiť pôvodcu kombinovaných klinických príznakov, ktoré nie sú typické len pre jednu z týchto chorôb.

Môžeme sa opäť nakaziť boreliózou, ak sme ju už raz prekonali? Nezostanú nám v tele protilátky?

Zostanú, ale problém je v tom, že existuje viac druhov borélií a navyše, po nejakom čase hladina protilátok klesne a organizmus sa už nevie dostatočne brániť.

Proti encefalitíde existuje očkovanie. Má však zmysel dať sa zaočkovať teraz na jar? Nie je už neskoro?

Nikde sa striktne nehovorí, že sa musíte dať zaočkovať v zime. Je ale pravda, že sa to odporúča. Súvisí to so sezónnou aktivitou kliešťov. Keď začnete s očkovaním na jeseň, v priebehu pol roka dostanete všetky tri očkovacie dávky a skoro na jar ste už stopercentne chránení. Treba však povedať, že protilátky sa v tele tvoria už po podaní prvej vakcíny. Zatiaľ je to aj jediná vakcína, ktorá funguje.

Lepšie ako čakať na flak – či sa objaví, alebo nie, je poslať kliešťa do laboratória. Kde ho môžeme dať vyšetriť?

Kliešte v súčasnosti vyšetrujú pomocou polymerázovej reťazovej reakcie (PCR) viaceré laboratória, ale väčšinou vyšetrujú len obmedzené spektrum patogénov. Napríklad u nás v Ústave zoológie SAV vyšetrujeme boréliu, anaplazmu, babéziu, rickettsie, ale nie vírus kliešťovej encefalitídy.

V akom stave poslať kliešťa?

Živého alebo mŕtveho, ale zo suchého sa ťažšie izoluje DNA. Keď ho odstránite z tela, neprekáža, ak sa utrhne ústny ústroj. Zabaľte ho do vlhkej vatičky, vložte do skúmavky, prípadne do malého zipovacieho sáčku, a potom čím skôr doneste alebo pošlite, aby vo vlhkom stave nesplsnel. © AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ

ILUSTRAČNÉ FOTO: SHUTTERSTOCK (4)

Ochorenie	Kliešťová encefalitída	Lymfická borelióza
Pôvodca ochorenia	vírus	borélie
Postihnuté orgány	mozog, miecha, mozgové obaly	celý organizmus
Prenos	prisatím kliešťa, konzumáciou nepasterizovaného mlieka nakazených zvierat	
Čas prisatia	do 1 h	okolo 24 h
1. fáza ochorenia	pripomína chrípku, sprevádzanú bolesťami svalov a hlavy, zvýšenou teplotou	okružla začervenaná škvrna na koži v mieste prisatia kliešťa s priemerom až 15 cm, najčastejšie sa prejaví horúčkou, únavou, bolesťami svalov a kĺbov, môže sa vyskytnúť pocit obmedzenej hybnosti šije, bolesti svalov a kĺbov, začervenanie spojiviek alebo zväčšenie lymfatických uzlín
2. fáza ochorenia	s odstupom niekoľkých dní sa stupňujú bolesti hlavy, poruchy pamäti, dezorientácia, závraty, poruchy spánku, poruchy vedomia	
Následky	85% pacientov trpí postencefalitickým syndrómom, 26–46% dlhodobé následky	prechod do chronického štádia, postihnutie srdcového svalu alebo centrálneho nervového systému
Liečba	neexistuje	antibiotiká
Očkovanie	áno	neexistuje

Kliešťa odstráňte čo najskôr

KARTA: Kliešťa môžete odstrániť aj pomocou špeciálnej karty so zárezní, ktorá kliešťa pevne podoberie a vytiahne bez toho, aby sa rozpučil a bez rizika vytlačenia obsahu čriev do rany.

TYČINKA: V prípade veľmi malého kliešťa (larvy) použite vatovú tyčinku navlhčenú mydlom alebo zápalku a kliešťa vykývajte.

SPREJ: Použiť môžete aj sprej na kliešte, ktorý kliešťa zmrazí, čím sa zabráni, aby vypustil infekciu zo slín. Pomocou háčika ho potom vytiahnete bez toho, aby ste ho rozpučili a prišli do kontaktu s jeho infekčným obsahom.

PINZETA: Ak sa vám kliešťa nedarí vybrať žiadnym z uvedených spôsobov, neostáva vám nič iné, než použiť ostrú pinzetu, chytiť ho tesne pri koži a vytrhnúť.

Kliešťa si môžete priniesť domov aj na oblečení. Ako ho odstrániť?

Pračka: Pranie pri teplote 60 °C a vyššej kliešte spoľahlivo zlikviduje.

Sušička: Kombinácia vysokej teploty a suchého vzduchu je pre kliešte smrteľná.

Mraznička: Pri teplote pod -18 °C sa kliešť po niekoľkých dňoch vysuší mrazom a uhynie.

Pozor, kliešť!

Riziko napadnutia kliešťom závisí od kombinácie prirodzenej aktivity kliešťa počas roka, od počasia a od toho, v akom prostredí sa pohybuje.

Kliešť nemá rád extrém, jeho aktivitu znižujú nízke a veľmi vysoké teploty, extrémne sucho alebo, naopak, príliš veľká vlhko.

Kliešťom sa najlepšie darí v listnatých a zmiešaných lesoch s bylinným a kríkovým podrastom. Kliešť má rád okraje vodných tokov, parky, záhrady alebo pastviny. Menej sa mu páči v ihličnatých lesoch bez podrastu a nedarí sa mu v poľnohospodárskych kultúrach. Nemá rád ani slnečné a výrazne suché a holé miesta alebo trvalo podmáčané biotopy.

Najvýraznejší nárast aktivity kliešťov je na jar, na začiatku leta aktivita vrcholí, a potom celkom rýchlo klesá. Od konca letných prázdnin je už aktivita kliešťov výrazne nižšia. Mierny nárast je ešte na začiatku jesene.

Kontrola po návrate z prírody

Skontrolujte si oblečenie, ak nájdete kliešťa, tak ho odstráňte.

1. Oblečenie po návrate domov dajte do sušičky na vysokú teplotu na 10 minút. Ak je oblečenie vlhké, môže byť potrebný ďalší čas. Ak oblečenie potrebujete najprv vyprať, nastavte práčku na šesťdesiatku.

2. Skontrolujte aj prípadný výstroj a domáce zvieratá. Kliešte sa môžu dostať do domu na oblečení a domácich zvieratách a neskôr sa prichytiť na človeka.

3. Po pobyte vonku sa osprchujte. Ukázalo sa, že sprchovanie do dvoch hodín po príchode do interiéru znižuje riziko nákazy boreliózou a môže byť účinné aj pri znižovaní rizika iných ochorení prenášaných kliešťami. Sprchovanie môže pomôcť zmyť neprisaté kliešte a je to dobrá príležitosť na kontrolu celého tela.

Na prehliadku tela použite zrkadlo. Skontrolujte si najmä tieto miesta na tele:

pod pazuchami	zadnú časť kolien	intímne
za ušami	vo vlasoch	miesta
v okolí pupka	a okolo nich	okolo pásu

Ako správne vybrať kliešťa

Prisatého kliešťa odstraňujte pinzetou, ktorú pritlačíte čo najbližšie ku koži.

Kliešťa vyťahujte plynulým kolmým ťahom smerom od kože, postupujte pomaly a bez točenia. Ak ho potrebujete z kože uvoľniť, opatrne ním zakývajte zboka na bok a opäť skúste plynulo ťahať smerom od kože. Kliešťa nevykrúcajte prudko do bokov, mohli by ste ho pretrhnúť – je dôležité ho nepoškodiť a nerozmiaždiť.

Nekvapajte na neho olej, vtedy sa začne dusiť a vyvráti natrávenú krv späť do rany. Snažte sa odstrániť celé telo kliešťa aj s hlavičkou.

Kliešťa po odstránení nemliaždite prstami. Hodte ho do WC misy a ihneď spláchnite, vyhodte ho do koša v uzavretej nádobe/v uzavretom vrecúšku, prípadne kliešťa dôsledne znehybnite lepiacou páskou a takto ho vyhodte do koša.

Po vybratí miesto prisatia hneď vydezinfikujte. Ak nie je poruke dezinfekčný prostriedok z lekárne (lieh, jódomá tinktúra), použite prípravok s obsahom alkoholu. Dezinfikujte aj pinzetu a povrchy, na ktoré dopadla tekutina z poškodeného tela nácicaného kliešťa, a poriadne si umyte ruky.

ILUSTRACNÉ FOTO: SHUTTERSTOCK

Príznaky uhryznutia kliešťom

Mnoho chorôb prenášaných kliešťami môže mať podobné príznaky vrátane:

- ♦ vyrážky
- ♦ zimnice
- ♦ únavy
- ♦ horúčky
- ♦ bolesti hlavy
- ♦ bolesti svalov

Pozor na červený flak na mieste uhryznutia kliešťom.

Zásady ochrany pri pobyte v prírode

- Najlepší spôsob, ako sa nenakaziť infikovaným kliešťom, je vyhnúť sa jeho prisatiu.
- Najlepší spôsob ochrany je kombinácia rôznych repelentov a doplnkov. Na oblečenie, batoh, spací vak, vonkajšiu stranu kočička použite repelent s účinnou látkou DEET.

- Na telo použite repelenty s prírodnými rastlinnými výťažkami alebo repelenty s DEET. Môžete vyskúšať aj repelentné náramky.
- Oblečenie do prírody sa odporúča svetlé, ale nie preto, že by kliešte azda odpudzovalo. Na svetlom podklade jednoducho kliešte lepšie uvidíte.
- Podľa možnosti neodkrývajte časti tela, noste dlhé rukávy a dlhé nohavice, ktoré si zastrčíte do ponožiek.
- V súčasnosti sú veľkým hitom protikliešťové ponožky, ktoré vyvinuli slovenskí vedci z Košickej Slovenskej akadémie vied v spolupráci s Veterinárnou univerzitou a chemikmi z Chemosvitu Fibrochem vo Svite. Vynašli tkaninu, ktorá má repelentný účinok. Jej základom je polypropylénové vlákno napustené prírodnou repelentnou látkou, ktorá odpudzuje kliešte.
- Noste so sebou praktickú cestovnú súpravu na odstránenie kliešťa.
- Vyhýbajte sa nízkemu porastu zmiešaných lesov. Zabráňte, aby vašich domácich miláčikov napadli kliešte, použitím prípravkov na zvieratá. Ošetríte aj búdy a prístrešky vhodným druhom repelentov. Po návrate z prechádzky psa dôkladne prezrite a vyčesťte. Vrchné oblečenie si vyzlečte pred vstupom do domu.

Poznačte si pre istotu dátum

a pravdepodobnú lokalitu, kde ste mohli kliešťa chytiť. Ak ste ho mohli mať na tele už dlhší čas (zopár dní), poznačte si aj túto informáciu. Tieto informácie môžu byť užitočné pre vášho lekára v prípade, že sa u vás neskôr objavia príznaky, ktoré sú obvyklé v prípade infekcií prenášaných kliešťami. Nasledujúci mesiac venujte pozornosť príznakom ako väčšie začervenanie v mieste odstráneného kliešťa, horúčka, bolesť svalov, bolesť hlavy či opuch a bolesť kĺbov. Ak sa vyskytnú, konzultujte svoj stav s vašim lekárom. Zdroj: ÚVZ SR

INFOGRAFIKA: PRAVDA/MARTIN CHOVANEC © AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ

Mýty o kliešťoch

Vitamín B1 chráni pred kliešťami

Tiamín nie je repelent proti komárom ani kliešťom, a to v žiadnej dávke, ani žiadnym spôsobom podávania, uvádzajú vedci z Cambridge vo svojej prehľadovej štúdii spred dvoch rokov. Zároveň varujú, že propagovanie užívania doplnkov s vitamínom B1 ako zaručenej ochrany môže viesť k zvýšenému riziku ochorenia, ak nie je použitý aj iný spôsob ochrany.

Kliešťa treba vytočiť alebo zadusiť

Kliešťom by ste nemali točiť, pretože by ste ho mohli podráždiť a stimulovať vylučovanie slín a spolu s nimi aj mikroorganizmov do tela. Z toho istého dôvodu sa neodporúča kliešťa ničím natierať – napríklad olejom, aby ste ho nepridusili. Mohol by obsah svojich čriev vyvrhnúť do rany, čím by sa zvýšila pravdepodobnosť nákazy.

Ústne ústroje treba vybrať za každú cenu. Nebezpečné mikroorganizmy sa nachádzajú v slinných žľazách a v čreve. Keď odstránite telo kliešťa, spolu s ním sa zbavíte aj týchto orgánov. Ústne ústrojenstvo sú len chitinizované (tuhé) útvary. Organizmus si s nimi väčšinou poradí sám ako s trieskou.

Kliešte na nás padajú zo stromov

Je to práve naopak, číhajú dole v podraсте, na stebľoch trávy a čakajú na človeka alebo zviera, ktorí prejdú okolo a na ktorých by sa mohli prisáť. Zo stromov na nás kliešte nemôžu spadnúť ani odtiaľ na nás neskáču.

Prečo nechať kliešťa vyšetriť?

Podľa českého portálu klisťe.cz až 29 percent kliešťov prenáša niektoré z vážnych ochorení. A až u 40 percent ľudí sa neobjavia typické príznaky ochorenia. Ochorenie, ktoré nie je odhalené, však v tichosti prechádza do ďalších fáz, v ktorých je liečba veľmi komplikovaná.

Existuje 30-percentné riziko

prenosu nákazy z infikovaného kliešťa na človeka. Závisí od doby, kedy je kliešť prisatý. Čím skôr sa kliešť odstráni, tým je riziko nákazy menšie. Tá sa ale úplne nedá vylúčiť ani pri krátkodobom prisatí.

Na prenos klieštovej encefalitídy stačí podstatne kratšia doba ako pri borelióze a ďalších bakteriálnych infekciách.

Pri nákaze hrá dôležitú úlohu

odolnosť imunitného systému a aktuálny zdravotný stav človeka.

Pre úspešnú liečbu je najdôležitejšia včasná a presná diagnóza ochorenia. Vyšetrenie kliešťa umožňuje veľmi rýchlo určiť riziko nákazy a prijať preventívne opatrenia na zabránenie rozvoja ochorenia.

Preventívne očkovanie

existuje len proti klieštovej encefalitíde.